

Republika Srbsko

MINISTERSTVO OSVETY, VEDY A TECHNOLOGICKÉHO ROZVOJA
ÚSTAV PRE HODNOTENIE KVALITY VZDELÁVANIA A VÝCHOVY
VOJVODINSKÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA NA KONCI ZÁKLADNÉHO VZDELÁVANIA A VÝCHOVY

školský rok 2012/2013

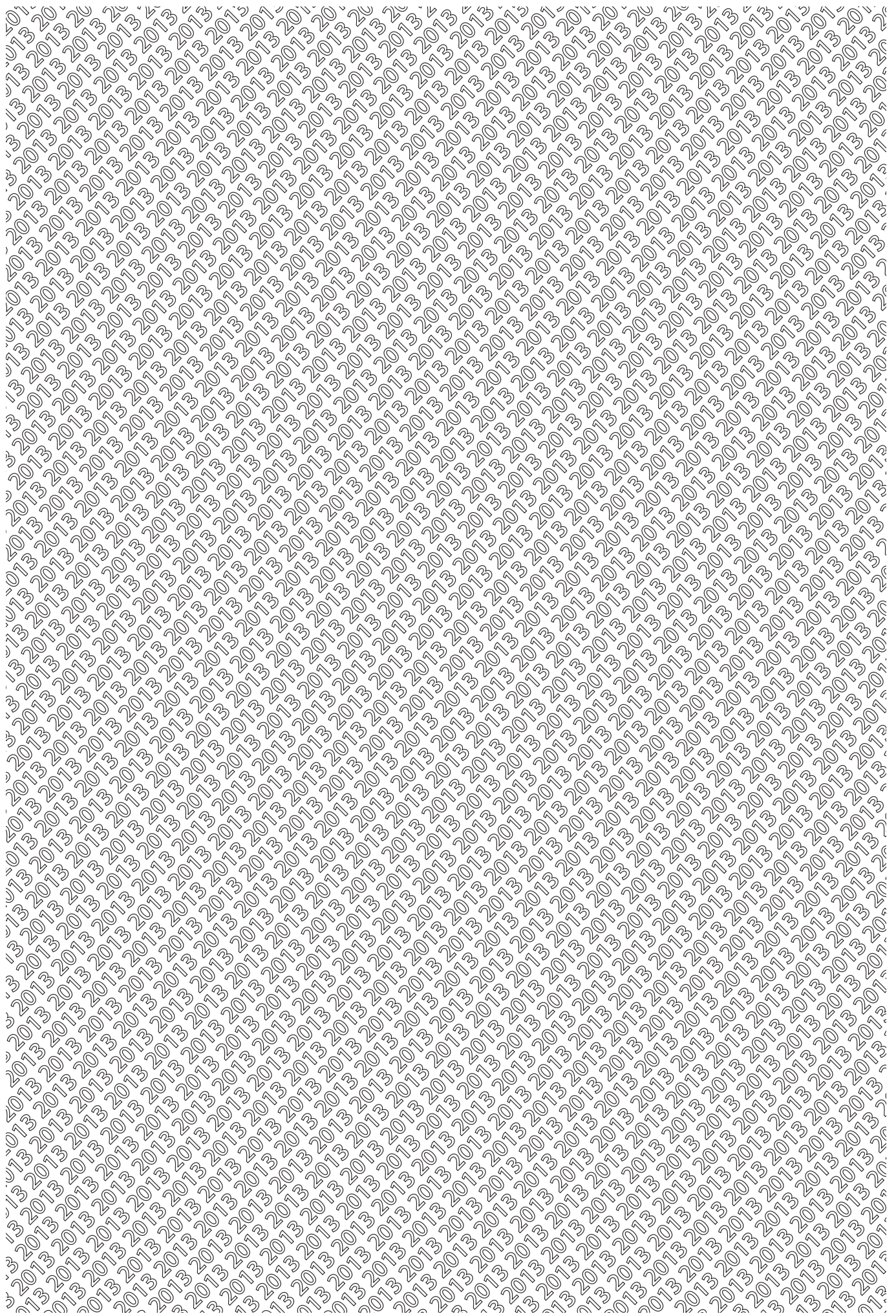
TEST 3

SLOVENSKÝ JAZYK

POKYNY PRE PRÁCU

- V teste, ktorý máš vyriešiť, je 20 úloh. Na prácu je určených 120 minút.
- Každú úlohu najprv pozorne prečítaj a rozmysli si, čo sa v nej žiada a akým spôsobom máš riešiť (zakrúžkovať, pospájať, podčiarknuť, dopísať a iné).
- Pri riešení úloh, v ktorých sa od teba žiada, aby si niečo dopísal, vždy používaj úplné názvy; skratky nie sú prípustné (napr. treba napísať podstatné meno a nie p. m. a pod. alebo prívlastok a nie prívl. a podobne).
- Úlohy rieš chemickou ceruzkou. Počas práce môžeš používať grafitovú ceruzku a gumičku. Predtým, ako odovzdáš test, prever svoje odpovede ešte raz, a potom všetky odpovede, ktoré sú napísané grafitovou ceruzkou, zosilni chemickou ceruzkou. Odpoveď, ktorá je napísaná iba grafitovou ceruzkou, sa neuzná, ako ani odpoveď, ktorá je prečiarknutá a opravená chemickou ceruzkou.
- Do štvorčeka, ktorý je na pravej strane úlohy, nepíš nič. Je to miesto, kde sa zapíše počet bodov. Na tejto a poslednej strane tiež nič nepíš.
- Ak skončíš s prácou skôr, odovzdaj test a potichu vyjdi von, aby si nevyrušoval v práci ostatných.

Želáme ti mnoho úspechov na skúške!

1. Pozorne prečítaj text. Jednotlivé skupiny viet zorad' chronologicky. Pred každú skupinu napíš číslo 1, 2 alebo 3 podľa toho, ako udalosti nasledujú za sebou.

_____ Aj Damjan sa snažil zlepšiť si známky. Popoludní robil na stavbe a večer sa učil. Telo si však nezvyklo na ťažkú prácu. Nad knihou často zaspal.

_____ Posledný mesiac v škole ubiehal rýchlo. Žiaci sa naháňali za známkami, chceli dosiahnuť čím lepší prospech, aby sa mohli zapísať do vytúženej strednej školy.

_____ V škole bol nevyspaný, unavený. So žiaľom konštatoval, že vo vysvedčení nebude výborný prospech, ani veľmi dobrý. A tak si to želal.

Mária Kotvášová-Jonášová: *Damjan*

2. V divadelnej hre Jozefa Gregora Tajovského *Statky-zmätky účinkuje* viac osôb. Pozorne prečítaj uvedené mená a všimni si, v akom vzťahu sú jednotlivé postavy medzi sebou.

Osoby

TOMÁŠ KAMENSKÝ, kresár

KATA, jeho žena

EVA, ZUZKA, ONDRIŠ, ich deti

MIŠO KAŇÚRIK, Evin muž

ONDREJ PALČÍK, gazdík a rodina Katina

MARA, jeho žena

JANO LAVKO, vozkár

ŽOFA, jeho žena, rodina Marina

ĎURKO, ich syn

BETA, suseda

Dve-tri deti, betlehemci

Zakrúžkuj písmeno S, ak je tvrdenie správne alebo písmeno N, ak je tvrdenie nesprávne.

Tvrdenie	S	N
Jano a Žofa Lavkovci majú syna Ďurka.	S	N
Žofa Lavková je rodina s Katou Kamenskou.	S	N
Jano je syn Tomáša Kamenského.	S	N
Mišo Kaňúrik je muž Evy Kamenskej.	S	N

- 3.** Pozorne prečítaj uvedené texty. Texty sú prevzaté z kníh: Čítanka pre 4. ročník základnej školy Márie Kardelisovej a Teória literatúry Michala Harpáňa.

1.

almužna – to, čo sa dáva žobrákovi, milodar

druh – spoločník

neodlučovať sa – neoddeľovať sa

skyva – odkrojený kus chleba, krajec

2.

CHLIEB NÁŠ KAŽDODENNÝ

Radosť – Gligor Popovski	34
Matka – Mária Rázusová-Martáková	35
Chlieb náš každodenný – Milan Rúfus	36

VLKA PO SRSTI, VTÁKA PO PERÍ, ČLOVEKA PO REČI POZNÁŠ

Kúštik Števa – Zoroslav Jesenský	44
Čo rozum, to groš – Mark Twain	47
Falošné dukáty – Mária Rázusová-Martáková.....	50

3.

Jašík, R. 93, 99

Jauss, H. R. 236

Jégé /L. Nadáši/, 203

Jesenský, J. 138, 142, 149, 163, 177

Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

- Text číslo 3 je úryvok z obsahu.
- Text číslo 1 je úryvok z menného registra.
- Text číslo 2 je úryvok zo slovníka.
- Text číslo 3 je úryvok z menného registra.

4. Pozorne prečítaj text z knihy *Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania* Márie Myjavcovej.

Vecný význam slova závisí v tom, že slovo pomenúva javy skutočnosti chápané buď ako samostatne existujúce (to sú podstatné mená), buď ako príznaky (to sú prídavné mená, slovesá, príslovky), že pomenúva kvantitu (to sú číslovky), poukazuje alebo odkazuje na pomenované javy (to sú zámená), vyjadruje vzťahy medzi javmi (to sú predložky a spojky), vyjadruje vzťah hovoriaceho k skutočnosti, o ktorej hovorí (to sú častice) alebo bezprostredne vyjadruje vôľové a citové stavy človeka alebo zvuky z človekovho okolia (to sú citoslovčia).

Gramatický význam sa v slovenčine vyjadruje v rámci toho istého slova pomocou gramatickej koncovky alebo i za pomoci samostatných, gramatických slov. Gramatickým významom slov a prostriedkami na jeho vyjadrenie sa zaoberá samostatná jazykovedná disciplína tvaroslovie (morfológia).

Slová, pri ktorých môžeme určiť vecný a gramatický význam, voláme plnovýznamové. Slová, ktoré nemajú vecný význam, ale sa v jazyku používajú na vyjadrovanie gramatických vzťahov alebo na vyjadrenie postoja ku skutočnosti, sú neplnovýznamové.

Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

- a) Pri slove *budova* môžeme určiť len vecný význam.
- b) Pri slove *zrelé* môžeme určiť len gramatický význam.
- c) Pri slove *jeden* môžeme určiť vecný a gramatický význam.
- d) Pri slove *ach* môžeme určiť vecný a gramatický význam.

5. Na hodine slovenčiny žiaci pracovali v štyroch skupinách. Každá skupina žiakov mala v osobitnom úryvku vyhľadať zadané vetné členy. Úryvky boli rôzne. Pozorne prečítaj údaje v tabuľke.

	Vetné členy			
1. skupina	prístavok	prívlastok	prísudok	príslovkové určenie času
2. skupina	základné vetné členy	príslovkové určenie spôsobu	predmet	
3. skupina	príslovkové určenie miesta	predmet	prísudok	prístavok
4. skupina	prívlastok	základné vetné členy	predmet	

Napiš poradové čísla skupín, ktoré mali okrem iných slovných druhov vyhľadať aj:

- a) prístavok: _____
- b) prísudok: _____
- c) podmet: _____

6. Zoraď mená zvierat podľa abecedy poradovými číslami od 1 do 5.

_____ veverica

_____ líška

_____ medveď

_____ jeleň

_____ zajac

7. Z uvedených slov utvor zrozumiteľnú a gramaticky správnu vetu (nemusia byť použité všetky slová, ale má ich byť najmenej šesť. Slová možno ohýbať, nemusia byť v zadanom tvare).

narúbali, Janko, vatru, a, napílili, nakládli, s, Martinom, a, dreva, hromadu velikánsku

_____

8. Pozorne prečítaj nasledujúcu vetu a zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

Aj keď nemá otruby v hlave, niekedy tára dve na tri.

Uvedenú vetu vo formálnom vyjadrovaní povieme alebo napíšeme takto:

a) Aj keď nie je obdarený dorým rozumom, niekedy povie aj niečo múdre.

b) Keď nie je opitý, niekedy ohovára iných.

c) Keď ho bolí hlava, niekedy hovorí nezmysly.

d) Hoci nie je hlúpy, niekedy hovorí nepremyslene.

9. Zakrúžkuj tvrdenia, ktoré sú správne.

a) Ústne jazykové prejavy sú často nepripravené, bezprostredné, často vyplývajú zo situácie.

b) Pri písomných jazykových prejavoch sú často zastúpené nejazykové výrazové prostriedky.

c) Pri ústnych jazykových prejavoch významnú úlohu majú zvukové prostriedky: intonácia, dôraz a tempo rozprávania.

d) V písomných prejavoch sa často využívajú citoslovčia na vyjadrenie pocitov.

10. Zakrúžkuj písmeno pred tou vetou, ktorá je napísaná správne.

a) Kto sa bojí mrázu nech nesadí vnohrad.

b) Na povale našli fotografije so starkeynej mladosti.

c) Neublížil nikomu, no aj tak vyzeral hrozivo.

d) Dohovárali synovi lebo bol namislený.

11. Z vety vypíš na čiaru všetky ohybné slová.

Evka zavesila hrable na strom.

_____

12. Pozorne prečítaj vety a zakrúžkuj písmená pred tými, v ktorých sú vyznačené spojky.

a) Už naše babky hovorili, že harmančekový čaj pomáha k pokojnému spánku.

b) Šípkový čaj je výborným prostriedkom pri nachladnutí a chrípke.

c) Na upokojenie žalúdka môžeme použiť mäťový čaj.

d) Zelený čaj pomáha pri únave.

13. Zakrúžkuj písmeno pred jednoduchou vetou.

a) Opýtaj sa ho, či sa cíti dobre.

b) Obleč si tie šaty, ktoré si dostala na narodeniny.

c) Cez vodu od Hate prešla Anna s košíčkom a hrablami.

d) Prídem, keď ma pozveš.

14. Pozorne prečítaj vety a všimni si podčiarknuté vetné sklady. Na čiaru za každou vetou napíš, o ktorý sklad ide (prisudzovací, priraďovací, určovací).

a) Keď zatihol prievan, dvere na izbe sa otvorili. _____

b) Mama nám nerada dáva čokoládu a sladkosti. _____

c) Eva prečítala rozprávkovú knihu svojej sestre. _____

d) Chladné počasie spôsobilo stavbárom problémy. _____

15. Pozorne prečítaj vety, všimni si vyznačené slová a doplň tabuľku.

a) Jeho detstvo nebolo šťastné.

b) Všetci turisti boli už pri rieke.

c) Zvyšok cesty prešli pešo

Slovný druh	Vetný člen
jeho –	jeho –
boli –	boli –
pešo –	pešo –

16. Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.Do epiky nepatrí:

- a) román   b) poviedka   c) rozprávka   d) rozhlasová hra

17. Pozorne prečítaj nasledujúci text a urč v ňom druh literárneho postupu.

S bratom Alexandrom sme sa nemohli dočkať, kedy konečne napadne sneh. Ráno, keď som sa prebudil, bežal som sa pozrieť z okna s nádejou, že uvidím konečne zasneženú krajinu.

Prišiel ten vytúžený deň, keď z oblohy začali tak lenivo poletovať vločky, ale postupne začalo snežiť tak, ako má, a snežilo asi štyri dni. Brat chodil s úsmevom na tvári. Konečne nadišla vytúžená sobota. Hneď ráno sme zbalili lyže, lyžiarky. Cesta na miesto našej lyžovačky bola bezproblémová. Kúpili sme si lístky na vleky a cestou na kopec sme mali trochu obavu.

Zakrúžkuj správnu odpoveď.

- a) monológ   b) dialóg   c) rozprávanie   d) opis

18. A. Zakrúžkuj číslo pred tou strofou, v ktorej je obkročný rým.

1. Objímam Vesnu, krásavicu,
rozmarným, nežným pohľadom,
som navštívil jej vonný dom,
nesúc jej srdca polovicu.

Ján Smrek: *Jarná pieseň*

2. Zas' mniem, že život ten je rozpáleným čelom,
pod ktorým mozog treští od horúčky
na ňom však s útrpnosťou chvejú
sa chladné, drahé, malé tvoje rúčky.

Ivan Krasko: *Aminke*

- B. Napíš schému prerývaného rýmu. _____

19. Pozorne prečítaj úryvok z básnickej skladby *Mor ho!* Sama Chalupku.

Rastom sú ako jedle, pevní ani skala:
zdalo by sa ti, že ich jedna mater mala.
Krásna zem – jej končiny valný Dunaj vlaš;
a Tatra skalnou hradbou okol nej sa väží.
Tá zem, tie pyšné hory, tie žírne moravy:
to vlasť ich, to kolíska dávna synov slávy.

Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou. Podčiarknutá básnická figúra je:

- a) personifikácia
-
- b) prirovnanie
-
- c) stupňovanie
-
- d) metafora

- 20.** V jednom svojom diele Božena Slančíková-Timrava vytvorila taký typ starej slovenskej dediny, ktorý vošiel do povedomia čitateľov ako symbol starej, konzervatívnej dediny. Timrava sa však z tejto patriarchálno-feudálnej zaostalosti nevysmieva, ale sa proti nej búri.

Úryvok

... chlapi postávajú po dvore a nemôžu striasť zo seba zimnú lieň. Nemôžu sa nahútať, či ísť započat' dnes oračku, či nie. Role síce túžia už za pluhom – no nie je piatok, ale streda. U Ťapákov však odjakživa nezačínali práce v iný deň. V minulý piatok orať nemohli, bolo primokro, treba im šetriť slabo prezimovaný statok, ale ak budú čakať do piatku, zatvrdne zem. Mali by teda ísť dnes, ale či to bude dobre, či sa vydarí, keď započnú prácu v iný deň? Či tu bude požehnanie...?

Napíš názov toho diela, zarad' to dielo do literárneho druhu a literárneho žánru.

Názov diela: _____

Literárny druh: _____

Literárny žánr: _____

Výsledky na teste zo slovenského jazyka

Poznámka: ŽIACI NEVYPLŇAJÚ túto stranu!
Túto stranu vyplňa Komisia!

Úhrnný počet bodov

		,	
--	--	---	--

Počet bodov z každej úlohy

Por. č. úlohy	Nevyplnené	0 bodov	0,5 bodu	1 bod
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐	☐
16.	☐	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐	☐

Komisia:

- _____
- _____
- _____
- _____

Napiš ✕ na zodpovedajúce miesto.

Identifikačné číslo (Šifra žiaka)	
Škola	
Sídlo	
Priezvisko a meno žiaka	